

**Савченко І. Г., к.держ.упр., доц.
Харківський торговельно-економічний інститут
Української інженерно-педагогічної академії**

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Пріоритетами державного регулювання сфери розвитку людського капіталу вбачається створення конкурентоспроможної економіки на основі людських здібностей, компетентностей та можливостей; реалізація забезпечення необхідними ресурсами напрямів та сфер, що формують людський капітал; впровадження можливих форм накопичення людського капіталу; формування інноваційного та підприємницького середовища на державному, регіональному та місцевому рівнях. Тобто система державного регулювання передбачає реалізацію механізмів державного регулювання, спрямованих на забезпечення встановлених цілей у сфері розвитку людського капіталу.

Управління людським капіталом означає спрямовані дії суб'єктів управління на формування і розвиток елементів людського капіталу, що відповідають інноваційним характеристикам. Управління людським капіталом має виконувати такі основні функції: економічну, соціальну, інноваційну і стимулюючу. Управління людським капіталом обов'язково має включати в себе процеси його формування, реалізації, оцінки та координації [1].

Комплексний механізм державного управління розвитком людського капіталу України являє собою соціально націлене поєднання елементів (функцій, можливостей, ресурсів, інструментів, способів, методів, технологій), шляхом яких суб'єкти управління (органи державної влади) реалізують скоординовану управлінську дію на сукупність чинників формування людського капіталу, які забезпечують його ефективне формування, накопичення, розвиток та використання, для отримання необхідних показників у відповідності до сформульованих завдань та мети.

Основними елементами механізму формування та ефективного використання людського капіталу можна визначити: демографічно-просторовий, законодавчо-нормативний, бюджетно-фінансовий, соціально-економічний, організаційно-інформаційний, педагогічно-виховний блоки [2]. Можливо виділити наступний склад комплексного механізму державного управління: організаційний, адміністративний, правовий, економічний механізми.

Досліджуючи механізми державного управління, слід відзначити, що процеси державного регулювання забезпечуються відповідними механізмами, які мають динамічний характер сукупності певних дій, та підпорядковані встановленій меті, цілям та завданням. В залежності від управлінських процесів змінюються і дія механізмів державного регулювання.

Організаційний та економічний механізми державного регулювання формування і розвитку людського капіталу є вкрай важливими, оскільки від ефективності їх реалізації залежить рівень і якість життя населення. Важливо наголосити, що в умовах інноваційного шляху соціо-еколого-економічного розвитку суспільства і переходу до сталого розвитку методологічною основою є системний підхід, який дозволяє об'єднати різноманітні структурні елементи організаційного та економічного механізмів державного регулювання розвитку людського капіталу, забезпечити узгодження діяльності всіх соціально-економічних інститутів, діяльність яких спрямована на формування і розвиток людського капіталу.

Організаційний та економічний механізми державного регулювання розвитку людського капіталу, як складні соціально-економічні цілісності не можуть ефективно функціонувати, з одного боку, без єдиного центру, що виконує функції цілепокладання, координації та оптимізації структури для всієї системи (держави), а з іншого без самоврядування на місцях, наділеного достатніми повноваженнями і матеріальними можливостями для оперативного маневру і гнучкого регулювання розвитку людського капіталу з урахуванням місцевих особливостей і локальних змін економічної і соціальної обстановки. Призначення політики державного регулювання розвитку людського капіталу - чітко розмежувати, і в той же час поєднувати на засадах системного підходу економічні, організаційні та соціальні функції обох механізмів.

Державне регулювання розвитку людського капіталу впроваджується органами державної влади та управління, а також суб'єктами організаційної інфраструктури в управлінську практику через механізми державного регулювання. Механізми регулювання є самостійною підсистемою у будь-якій системі регулювання. Більш того, саме механізми регулювання об'єднують суб'єктну і об'єктну підсистеми в цілісну систему регулювання. Доцільно розрізняти правовий, організаційний, економічний та комунікативний механізми.

Можемо стверджувати, що організаційний та економічний механізми державного регулювання розвитку людського капіталу можна визначити, як поєднання елементів організаційного (економічного) впливу в процесі регулювання з метою забезпечення реалізації цільових пріоритетів об'єктом регулювальної діяльності за рахунок методів, важелів, інструментів, способів на основі розробленої державної політики та здійснення функцій планування, організації, мотивації, координації та контролю.

Література

1. Горбань С. Ф., Чумак О. В. Сучасний стан та шляхи забезпечення розвитку людського капіталу в Україні. Економіка та держава. 2013. № 9. С. 37–41.
2. Чурсіна Н.М. Оцінка трудового потенціалу регіону в контексті збалансування структури ринку робочої сили. Бізнес-інформ. 2013. №9. С.143-149.